

Słowo Arcybiskupa Katowickiego – Sejmik Województwa Śląskiego
2017.04.07,

Panie Marszałku,
Panie Przewodniczący,
Szanowni Radni Sejmiku i Goście!

Zdajemy sobie sprawę, że rozwiązanie problemu jakości powietrza, wymaga wielu przedsięwzięć, zarówno w wymiarze technologicznym, organizacyjnym jak i prawnym.

Wyrażam wdzięczność Sejmikowi Województwa Śląskiego za historyczną uchwałę w sprawie: wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń...

Konieczne są również działania zwiększające ekologiczną świadomość społeczeństwa. W obliczu degradacji środowiska naturalnego w skali globu, papież Franciszek w encyklice *Laudato si*, zaprosił nas wszystkich do dialogu dotyczącego naszego wspólnego domu, którym jest ziemia (por. LS 3).

Refleksja papieża Franciszka dotycząca ekologii odsyła nas do biblijnej wizji człowieka i przyrody. Objawienie przypomina o wielkiej godności człowieka, który jest stworzony na Boży obraz i podobieństwo. Tej godności nie da się pominąć, rozważając kwestie ekologii. Człowiek jest tym, któremu zgodnie z Bożym zamysłem mają służyć bogactwa natury, a on z kolei ma swoim działaniem służyć Stwórcy. Stąd wypływa świadomość obdarowania oraz obowiązek poszanowania godności własnej i drugiego człowieka. Ziemia z jej bogactwami nie jest dziełem człowieka i do niego nie należy: „Pańska jest ziemia i to, co ją napędza” (Ps 24,1). Panowanie nad ziemią i jej zasobami nie ma charakteru absolutnego, jest to raczej odpowiedzialna służba. Jednocześnie człowiek staje się „stróżem swego brata” (Rdz 4,9). Nie tylko tego, który z nim w danym momencie historycznym koegzystuje na ziemi, ale i tego, który kiedyś będzie ziemię zamieszkiwał. Ojciec święty wyjaśnia: „Wszystko jest ze sobą powiązane. Dlatego konieczne jest połączenie troski o środowisko ze szczerą miłością do człowieka i z ciągłym zaangażowaniem wobec problemów społeczeństwa” (LS 91).

Ludzka egzystencja opiera się, jak przypomina papież Franciszek, na trzech ściśle powiązanych ze sobą relacjach: na relacji z Bogiem, z ludźmi i z ziemią. Te trzy relacje zostały zachwiane przez grzech. W encyklice czytamy: „Harmonia między Stwórcą, ludzkością a całym stworzeniem została zniszczona, ponieważ człowiek usiłował zająć miejsce Boga, odmawiając uznania siebie za ograniczone stworzenie. Fakt ten wypaczył także naturę przykazania, by «panować» nad ziemią (por. Rdz 1,28) oraz «uprawiać ją i doglądać jej» (por. Rdz 2,15). W rezultacie pierwotnie harmonijna relacja między człowiekiem a naturą przerodziła się w konflikt (por. Rdz 3,17-19)” (LS 66).

Człowiek, który „ma sobie czynić ziemię poddaną” (por. Rdz 1,28), może łatwo przekroczyć granice nakazu Bożego. Przed ponad trzydziestu laty w swojej pierwszej encyklice *Redemptor hominis* św. Jan Paweł II wskazywał na potrzebę racjonalnego i odpowiedzialnego korzystania z bogactw ziemi. Przestrzegał przed możliwą alienacją człowieka w stosunku do przyrody i niszczeniem środowiska naturalnego, które nie

może służyć celom wyłącznie doraźnego użycia. Człowiek ma być według zamysłu Stwórcy rozumnym i szlachetnym „panem” i „stróżem”, a nie bezwzględny „eksploratorem” przyrody (por. RH 15). Papież Franciszek przypomina z kolei, że „uprawianie” i „dogłądanie” ogrodu świata, do czego wzywa Bóg (por. Rdz 2,15), oznacza nie tylko kultywowanie ziemi, ale też jej chronienie, zachowywanie, bronienie. Podkreśla: „Pociąga to za sobą relację odpowiedzialnej wzajemności między człowiekiem a naturą. Każda wspólnota może wziąć z dóbr ziemi to, czego potrzebuje dla przeżycia, ale ma również obowiązek chronienia jej i zapewnienia, by nadal była ona płodna dla przyszłych pokoleń” (LS 67).

Szanowni Państwo!

Prace nad jakością powietrza na Górnym Śląsku, choć już rozpoczęte, wymagają poważnego i wieloletniego trudu.

Zdajemy sobie sprawę, że trudnym do rozwiązania problemem jest dziś niska emisja spalin, której źródłem są m.in. tradycyjne piece węglowe i domowe instalacje ciepłownicze. Zanieczyszczony węgiel niskiej jakości i inne substancje palne, które powinny być utylizowane, są wykorzystywane przez wielu do ogrzewania domostw. Przekraczające wszelkie normy ekologiczne, zanieczyszczone powietrze zalega nie tylko w okresie chłódów na osiedlach domków jednorodzinnych i w starej zabudowie wielu miejscowości w naszym regionie. Prace nad zmianą tej sytuacji, choć już rozpoczęte, wymagają jeszcze wielkiego i wieloletniego wysiłku. To wszystko wpisuje się w trud „nawrócenia ekologicznego”.

„Nawrócenie” to słowo bliskie Kościołowi, który nieustannie wzywa do nawrócenia. Będziemy to czynić również w przestrzeni spraw, zaniedbań czy grzechów ekologicznych.

W tej sprawie potrzebne jest współdziałanie wszystkich podmiotów życia społecznego. Potrzeba szerokiej koalicji i wspólnej pracy dla naszego wspólnego dobra.

Zapewniam wszystkich tu zebranych, że Kościół – w województwie śląskim – pełniąc swoją misję – włączy się intensywnie – w budowanie ekologicznej świadomości i poczucia odpowiedzialności za nasz wspólny dom.

Szczęść Boże!

+WS